

je tako narod brez zavesti narodne politike in brez narodnega vodja pal še na hujo lego, kot je popred bil v nji. Bolgarski hajduki potem prestopijo v šume srbske ter si tukaj za glavarja izberejo Črnega Jurja (Kardžordža), ki je dahije gonil iz Srbije.

(Dalje prihodnjič.)

Nedolžne pesmice.

Spisal France Zakrajšek.

Nekteri nameni.

Že marsikdo je rekel:
Poboljšal bom se pač,
Nemarnost bodem slekel
In bodem ves drugač.
Pa večidel od tega
Srce prav nič ne vé!
Le — volčja je prisega,
Namen brez djanja je!

Lipež.

Lipeža vsako dekle odpodí, zato pa se dère:
„Ženskam verjeti nikar; zvite lesice so vse?“
No, dekleta! ni zrel, da kosmati ga medved pozoblje?
Psuje ko trto lesjak, kateri ni mogel do nje!

Najeti kritikovavec.

Vedite, da kritikuje. — V stran! če ne, primaruha!
Strašna njegova je pest; Krtek ne mahne — zastonj.

Kratkočasno berilo.

Harač.

Zgodovinsko-romantičen obraz.

Česki spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil Podgoričan.

(Dalje.)

„Živio vladika Danilo Petrović!“ — zavriskala je mladež — „všeč jim je bil ta nasvèt; „živila sv. vera, živila slava junaška!“ Starejši glavarji pa so le molčali; nikakor jim ni moglo v glavo, kako bi se naenkrat dalo to, kar toliko let ni bilo mogoče vsej edinstvi, vsej hrabrosti ne: kako bi pregnali Turka iz varnega, trdnega zavetja: iz Rieke i Oboda? Ako pa še izpodletí? tem večja nesreča potlej za Črnogoro, potlej še le se do dobrega vgnjezdi nadloga, ktere bi se radi iznebili: vgnjezdi nevera, vgnjezdi sužnost. Ker sveti vladika unema za tak nevaren čin, kaj zato? vladika je svet mož, ki pa ne vé niti kaj je puška niti kaj je handžar, še menj pa, kaj je junaška bitka, kako se junakom izpreminja osoda. Ne, ne; to ni tako; to je predrzno, vsaj za zdaj; morebiti poznejše, pa to se bode že vidilo še, kako bode, kaj dá Bog!“

Vladika je pazil na večino glavarjev, ki so molčali. Dobro je vedil, zakaj molčé. Globoka žalost se mu je razlila po obličji. Umolknil je, čez nekoliko časa pa zopet vzdignil glavo. Proroška srčnost se mu je žarila v očéh. „Vi ste že navajeni take mrtvaške tihote“ — izpregovoril je mirno — „vas že zdaj slepi prihodnji solnčni žar. Idite tedaj mirno z mojim blagoslovom; kar tiče mene, jaz pa ali kdaj pozdravim žar jasnega solnca, ali pa umrjem prej, noč me pa ne zajme, ne, ne!“

Te besede so prešinile starce: začelo se jim je srce nekoliko tajati, ali zakaj vladika zahteva tako očito nemogočnost? Oni, izkušeni vojaci, dobro vedó, kaj se dá storiti v boji; zakaj gredó stran, potrti sicer in s pobešenimi glavami, ali vendar gredó; morebiti zato, da bi prepričali svojega vladika, da je nemogoč ta nasvèt; nemara zato, da ga privedó zopet na pravo cesto, na pravo pot.

„Bogdan Radonić! Ti si že prej vedil to, da bode tako, že tam pred obodskimi skalami“ — oglašil se je Lazo Jurašković, kateri je bil še ostal z nekoliko vojevodami in glavarji — „vedil si, da bode tak marsikdo, ki je prej komaj čakal tiste prilike in povelja. To je res“ — kimal je — „od obljube do spolnitve je dolga cesta, zatorej ni čuda, ker je marsikdo že onemogel na nji; tem radostnejše pa je to s tacimi, ki so se namenili in odločili za kaj. Ha, svetli vladika, razvedri se, zmaga je zdaj še gotovejša.“

„Zakaj?“ — poprašal je vladika nujno — „kako bi vas eno pest samo doseglo to, kar se vsemu narodu nemogoče zdí?“

„Ali nas je malo ali veliko, vendar poskusiti moramo“ — oglašil se je gubernator — „vidili bodemo, kaj Bog dá, in sreča junaška, čeravno ne vem, zakaj bi nam bila zmaga gotovejša zdaj, nego, da vstane ves narod?“ — uprl je oči na Juraškovića.

„Zato, ker se zvé, da ni obveljal nasvèt svetlega vladika“ — odgovoril je ta — „Turek pride potlej v tem večo nevarnost. Dosti nas bode potem, da uženemo Turka, in ko hitro bode prvi napad srečen, verjemi gubernator, vsi, ki jih je zdaj tako hitro izmanjkalo, ti bodo potlej prvi bojevali se zoper bisurmanstvo, kajti — sram jih bode zarad današnje boječnosti. Veš, ali jaz jih poznam; kaj sem že malo imel opraviti z njimi? ha, sv. Ivan!“

„Hej, ti stari junak!“ — plosknil je Radonić z rokami — „kako vendar dobro véš, kje in kako se kdo vjame!“

„Tako pojde to tako, svetli vladika!“

„Sej bode tudi moralo iti“ — potrdil je Djuro Martinović — „to prisezam Bogu in tebi, sveti oče, prisege pa, bogme, da ne izkalim. Samo to povedi — kdaj zažari se dan za naše maščevanje?“

„Res, tako se mora izgoditi“ — djal je vladika na pol glasno sam sebi; „ni še zapustil Bog svojih otrok, kateri verujejo in upajo va-nj in v njegovega sina Jezusa Kristusa!“ zaklical je z vzvišenim glasom. „Po danes čez tri dni bode pravoslavna cerkev obhajala spomin na Kristusovo rojstvo, junaci!“ — govoril je, ali tresel se mu je glas; „rad bi, da ta dan sreča zažari tudi Črni gori.“

„Sej bode, gospod!“ — zagotovili so ga Martinovići enoglasno.

„Kristus se je rodil svetu, prostost se rodi naši domovini!“ — oglašil se je gubernator popolnoma zagotovljen, stari Lazo in drugi so pa prikimali, da se mora to tako izgoditi.

„Ali, junaci!“ — nadaljuje vladika — „maščevanje, to ni tako potrebno, ampak da s handžari v rokah branite in varujete sv. pravoslavno vero; kdor sprejme sveti krst, ter vrne se pravoslavni cerkvi v naročje, ta naj živí, ta bode potlej naš brat!“

„Amen!“ — rekli so enoglasno naposled, ko je končal vladika — in prisklonjeni so se s čelom doteknili zemlje, potlej pa mirni in srčni vstali in ginjeni si segali v roke, ko so se poslavljali. „Čez tri dni!“ pravili so drug drugemu.

„Jaz nad Rieko, vojevoda Lazo Jurašković pa nad Obod!“ — djal je gubernator.

„Ne tako, ne ne, gubernator“ — uprl se je Mandušić. „Helena, moja bivša nevesta, njeni bratje in jaz moramo še prej obiskati Ahmed-ago v Obodu, potlej pa le, kadar bodeš hotel. Sej veš, ne, kaj sem obljubil Turku?“

„Vém, vém — dobro!“ — potrdil je ročno gubernator; „no, to moraš pa vendar pustiti Mandušiću, brat Lazo“ — obrnil se je k Juraškoviću — „moraš, čeravno si vojevod, star junak že!“